

KVG-memorandum Europese, federale en regionale verkiezingen 2014

**U verwacht onze stem?
Wat verwachten wij
van u?**

Wie zijn wij?

Wij zijn mensen met een handicap én de mensen die ons omringen, onze familie, vrienden, vertrouwenspersonen, hulpverleners en verzorgers. Mensen met een handicap zijn mensen met langdurige fysieke, verstandelijke, communicatieve of zintuiglijke beperkingen, die in wisselwerking met diverse drempels, moeilijkheden ondervinden volledig, effectief en op voet van gelijkheid met anderen te participeren in de samenleving.

Met hoeveel zijn wij?

Wij zijn geen kleine minderheid. In Europa zijn er 80 miljoen mensen met een handicap. Dat is ongeveer 15% van de bevolking. In Vlaanderen én Brussel zijn we met meer dan één miljoen. Je kan mensen met een handicap ontmoeten in alle leeftijdsgroepen en in alle lagen van de bevolking.

Wat moet u weten over onze situatie?

- We leven in een ontoegankelijke omgeving. Eén op twee mensen met een handicap heeft nooit geparticipeerd in een cultureel of sportief evenement en heeft nooit toegang gehad tot een theater, een bibliotheek, een concert, bioscoop of een restaurant.
- Velen van ons leven noodgedwongen in voorzieningen en/of kunnen geen beroep doen op aangepaste ondersteuning.

- Kinderen met een handicap genieten vaak niet dezelfde kansen op degelijk onderwijs in hun eigen omgeving als kinderen zonder handicap en hebben de helft minder kans om hoger onderwijs te volgen in vergelijking met mensen zonder handicap.
- Het is weinig waarschijnlijk dat we leven van een salaris, meestal is het een (bijstands)uitkering. Bovendien hebben loontrekkenden en zelfstandigen met een handicap gemiddeld een veel lager salaris dan hun niet gehandicapte collega's.
- Werkzoekenden met een handicap zijn niet alleen oververtegenwoordigd in de statistieken, een groot deel van hen is gewoonweg niet zichtbaar omdat ze niet officieel als werkzoekende worden geregistreerd.
- We worden geconfronteerd met discriminatie, uitsluiting, isolement en vooroordelen. We worden in de praktijk vaak beperkt in het uitoefenen van onze burgerlijke en politieke rechten en vrijheden. Het vrij verkeer van personen in de EU is voor ons vaak een betekenisloos verhaal gezien de vele barrières in de openbare ruimte en de ontoegankelijkheid van transportsystemen.

Leven met een handicap, een kwestie van mensenrechten.

Het internationaal Verdrag voor de rechten van personen met een handicap erkent de noodzaak om de mensenrechten van alle personen met een handicap te bevorderen en te beschermen. Die rechten zijn niet nieuw, maar behandelen fundamentele rechten op burgerlijk, politiek, economische, sociaal en cultureel vlak voor personen met een handicap. Dat dit verdrag slechts enkele jaren geleden opgesteld werd om aan basisrechten te herinneren, maakt duidelijk dat inspanningen voor gelijkheid nodig zijn en dat we er in onze huidige maatschappij nog niet zijn.

U ratificeerde het VN-verdrag voor de rechten van personen met een handicap reeds in 2009. Door die ratificatie engageert u zich als overheid om een inclusief beleid uit te bouwen. In een inclusieve maatschappij hebben alle burgers gelijke kansen op evenwaardige participatie aan het gemeenschapsleven. Voor een aantal bevolkingsgroepen, waaronder personen met een handicap, is inclusie niet altijd even gemakkelijk realiseerbaar. Inspanningen en aanpassingen zijn hiervoor vereist. Dit is evenwel een belofte die u als overheid bent aangegaan door de ratificatie van het VN-verdrag voor de rechten van personen met een handicap. Wij verwachten van u dan ook een bestuursakkoord in de geest van dat verdrag. Verder in dit memorandum vindt u onze visie over hoe de huidige samenleving nog meer ingericht kan worden naar het VN-verdrag.

U kan het volledige verdrag raadplegen via onze website: www.kvg.be

Wat verwachten wij van u op Europees vlak?

Discriminatie

Miljoenen Europeanen worden op grond van hun identiteit of persoonlijke omstandigheden gediscrimineerd op maatschappelijke terreinen als huisvesting, onderwijs, sociale voorzieningen of goederen en diensten. Helaas is er geen goede Europese wetgeving die deze discriminatie verbiedt.

Wat verwachten wij van U?

Keur een **Europese antidiscriminatie-richtlijn** -officieel aangeduid als een EU-richtlijnvoorstel gelijke behandeling buiten arbeid- goed, die een einde moet maken aan de uitsluiting en achterstelling van mensen vanwege hun handicap. Er zijn aanzetten, maar besluitvorming hierover verloopt zeer moeizaam. Een doorbraak is noodzakelijk.

Mobiliteit

Personen met een handicap moeten mobiel kunnen zijn met de grootst mogelijke mate van zelfstandigheid. Europese richtlijnen over de rechten van de buspassagier bevatten veel te weinig rechten voor de passagier met een handicap. Er is hierdoor nog geen bus in Vlaanderen toegankelijker geworden en wij schatten in dat dat ook niet zal gebeuren. Wij merken ook dat deze richtlijn –hoe summier de verplichtingen ook zijn voor de aanbieders van vervoer- nog helemaal niet wordt nageleefd.

Volgens een Europese richtlijn mag een spoormaatschappij een treinreiziger met een handicap vragen om 48 uur vooraf te reserveren. Dat moet voor een aantal lijnen veel korter zijn of niet meer nodig zijn. Ook een vliegtuig nemen is voor personen met een handicap niet evident. Als een persoon met een handicap een vlucht boekt naar de VS wordt het plots wel makkelijker omdat dan de Amerikaanse anti-discriminatie-regelgeving van kracht wordt. Waarom kan dat binnen Europa en van en naar Europa niet even goed georganiseerd worden als in de VS?

Wat verwachten wij van U?

Pas de verschillende handicapgerelateerde onderdelen van de Europese richtlijn toe in de praktijk. Zo voorziet de richtlijn in de **publicatie van de stations waar buspassagiers met een handicap kunnen rekenen op assistentie**. Informatie hierover is nog steeds onbestaande, omdat de beloofde website door de Europese Commissie nog steeds niet online is.

Evalueer de richtlijnen op een ernstige manier en stuur ze grondig bij met meer aandacht voor de rechten van buspassagiers, trein- en vliegtuigpassagiers met een handicap. Maak van Europa de modelregio die het pretendeert te zijn.

Zorg ervoor dat personen met een handicap zich kunnen kenbaar maken via bijvoorbeeld een **Inclusive-card** zodat ze in heel de EU beroep kunnen doen op de voor hen voorziene dienstverlening en eventuele kortingen.

Verzekeringen

Personen met een handicap krijgen vaak te maken met de ontoegankelijkheid van verzekeringen. Nochtans bepaalt het VN-verdrag in artikel 25 dat de partijen bij het verdrag discriminatie van personen met een handicap bij de acceptatie voor een ziektekostenverzekering en levensverzekering moeten verbieden.

Een goede regelgeving inzake anti-discriminatie kan enig soelaas brengen voor de toegankelijkheid van verzekeringen voor personen met een handicap. De verzekeringssector moet voor elke consument transparanter. In heel Europa zouden de rechten van de consument en personen met een handicap beter beschermd zijn als alle verzekeraars die in de EU verzekeringen aanbieden volgens dezelfde regels moeten handelen.

Wat verwachten wij van U?

*Personen met een handicap moeten toegang kunnen krijgen tot verzekeringen voor de belangrijke levensrisico's met **aanvaardbare polisvoorwaarden**.*

*In elk geval mag een Europees kader **geen afbreuk doen** aan de rechten van de patiënt of van rechten van personen met een handicap op nationaal niveau. Integendeel, binnen dit kader moeten de rechten van de consument worden versterkt op basis van onze voorstellen op federaal niveau.*

Wat verwachten wij van u op federaal vlak?

Tegemoetkomingen aan personen met een handicap

Verminderd verdienvermogen en extra kosten

Op de eerste plaats is het belangrijk dat de huidige tweedeling behouden blijft waarbij er enerzijds een tegemoetkoming is ter compensatie van het verminderd verdienvermogen en anderzijds een tegemoetkoming ter compensatie van de bijzondere kosten die het gevolg zijn van het gebrek aan zelfredzaamheid. We verwijzen verder in dit memorandum gewoon naar de inkomensvervangende en integratietegemoetkoming.

a. De inkomensvervangende tegemoetkoming

Een inkomensvervangende tegemoetkoming is een belangrijke bouwsteen in een effectief armoedebestrijdend beleid.

Voor de berekening van de tegemoetkoming moet op een andere manier rekening worden gehouden met inkomen uit arbeid en het inkomen van de partner. Het inkomen van de partner leidt er in vele gevallen toe dat de persoon met een handicap zijn inkomensvervangende tegemoetkoming volledig verliest. Hierdoor is hij volledig op zijn partner aangewezen.

Wat verwachten wij van U?

*Garandeer dat de toekenning van een inkomensvervangende tegemoetkoming zorgt voor een **inkomen boven de armoedegrens**. Bovendien moet de inkomensvervangende tegemoetkoming niet enkel aan de stijgende levensduurte aangepast worden, maar moet ze ook welvaartsvast zijn. Voor het bepalen van de armoedegrens verwijzen we naar de normen uit de EU SILC (Statistics on Income and Living Conditions).*

*Zorg ervoor dat de **vrijstelling** voor het inkomen uit arbeid verhoogt zodat de persoon met een handicap aangemoedigd wordt om een inkomen uit arbeid te verwerven.*

De inkomensvervangende tegemoetkoming mag nooit dalen onder het niveau van een samenwonende.

b. De integratietegemoetkoming

De integratietegemoetkoming moet voldoende hoog zijn om de bijkomende kosten die een handicap veroorzaakt te kunnen betalen, zodat een persoon met een handicap een waardige levensstandaard kan handhaven.

Wat verwachten wij van U?

*Pas de bedragen van de integratietegemoetkoming niet alleen aan de levensduurte aan, maar maak ze ook welvaartsvast. De huidige categorievrijstellingen die worden gehanteerd moeten tenminste gelijk zijn aan het volledige bedrag van de inkomensvervangende tegemoetkoming. Er moet meer **differentiatie** komen in de toegekende bedragen.*

Prijs van de arbeid

De bijkomende kosten die het gevolg zijn van het gebrek aan zelfredzaamheid verdwijnen niet bij een tewerkstelling, integendeel, ze nemen soms nog toe. De persoon moet zich bijvoorbeeld meer verplaatsen, heeft meer nood aan ondersteuning en dergelijke. Bij de berekening van de integratietegemoetkoming mag er daarom geen rekening meer gehouden worden met de inkomsten uit arbeid.

Op dit moment wordt de helft van het inkomen dat wordt verworven boven de vrijstelling in aanmerking genomen. Dat betekent concreet dat de persoon met een handicap op elke euro netto belastbaar inkomen die hij verdient boven de vrijstelling ongeveer 10 eurocent overhoudt. Dit werkt erg ontmoedigend voor personen die, vaak met extra veel inspanning, een inkomen uit arbeid verwerven.

Als er dan een beperkte vrijstelling moet zijn mag van wat daarboven aan inkomen uit arbeid wordt verdiend maximaal voor 25% in aanmerking worden genomen.

Als personen met een handicap tijdelijk werkloos worden, bijvoorbeeld door economische werkloosheid in het bedrijf waar ze werken, kan ook hun integratietegemoetkoming worden verminderd.

Tijdelijke werkloosheid zou minder snel tot de vermindering van de integratietegemoetkoming moeten leiden. Zeker bij mensen met een heel bescheiden inkomen die zelfs met hun loon een inkomen

hebben onder de armoedegrens. We denken hier vooral aan de mensen die tewerkgesteld zijn in de sociale economie.

Prijs van de liefde

De bijkomende kosten die het gevolg zijn van een gebrek aan zelfredzaamheid verdwijnen niet wanneer de persoon met een handicap een partner heeft. Ook voor het inkomen van de partner moet de vrijstelling bij de berekening van de integratietegemoetkoming hoger worden. Maar het is pas echt rechtvaardig als er met het inkomen van de partner helemaal geen rekening meer wordt gehouden. Indien er toch een grens gehandhaafd blijft, moeten de bedragen boven de grens minder zwaar wegen bij de berekening van de integratietegemoetkoming zodat de persoon met wie de persoon met een handicap een huishouden vormt, aangemoedigd wordt toch een hoger inkomen te verwerven.

Wat verwachten we van u?

Maak een leven uit de armoede mogelijk door de inkomensvervangende en integratietegemoetkoming te verhogen en maak deze uitkeringen welvaartsvast. Zorg ervoor dat personen met een handicap aangemoedigd worden om werk te zoeken en te houden door hogere vrijstellingen op inkomen uit arbeid. Zorg ervoor dat de bijkomende kosten van een handicap niet afgewenteld worden op de partner door de inkomsten van een partner voor een groter deel vrij te stellen voor de berekening van de integratietegemoetkoming.

c. Evaluatie

De regels voor het bepalen van het verminderd verdienvermogen en de verminderde zelfredzaamheid leiden nu tot grote verschillen in interpretatie in het bijzonder wat de omvang van het verminderd verdienvermogen betreft.

De evaluatie moet rekening houden met de inspanningen die een persoon en zijn omgeving moet leveren om bepaalde handelingen en taken uit te voeren. Zo mag een tewerkstelling of het volgen van een opleiding er niet toe leiden dat de gevolgen van een handicap lager worden ingeschat.

De sociale aspecten van een handicap worden nu onvoldoende in rekening gebracht omdat de evaluatie eenzijdig door artsen wordt uitgevoerd. Een goede evaluatie van de handicap en de zelfredzaamheid kan enkel multidisciplinair gebeuren.

Wat verwachten we van u?

Stel een **eenduidig instrument en eenvoudige toepassingsregels** op voor diegenen die de evaluatie moeten uitvoeren. Deze regels en de richtlijnen waarmee ze moeten worden toegepast, moeten transparant én publiek zijn.

Het leveren van inspanningen om zijn zelfredzaamheid te verhogen of zijn kansen te verhogen op de arbeidsmarkt mag niet ontmoedigd worden.

Zorg voor een **multidisciplinaire evaluatie**, waarbij voldoende aandacht is voor de sociale aspecten van een handicap.

d. Aanbevelingen van de federale ombudsman

In zijn jaarverslag 2012 geeft de federale ombudsman een overzicht van de aanbevelingen inzake tegemoetkomingen aan gehandicapten waaraan geen gevolg werd gegeven. De federale ombudsman formuleerde bovendien een nieuwe aanbeveling omtrent de toekenning van het sociaal tarief gas en elektriciteit. We vragen de nieuwe regering onverkort werk te maken van deze aanbevelingen.

Wat verwachten wij van U?

Maak onverkort werk van deze aanbevelingen.

Overdracht tegemoetkoming Hulp aan Bejaarden

Met de overdracht van de tegemoetkoming Hulp aan bejaarden van de federale naar de Vlaamse overheid, komt 4,3 miljard euro over naar Vlaanderen.

Wat verwachten wij van u?

Volg als federale overheid de zaak verder strikt op zolang de overdracht niet volledig is volbracht.

Gezondheidszorg

Uit onderzoek (zowel het onderzoek van Handilab als een eigen KVG-onderzoek) blijkt dat veel personen met een handicap in armoede leven en de kosten voor gezondheidszorg uitstellen om financiële redenen. Een bezoek aan de tandarts, een nieuwe bril of een doktersbezoek, veel mensen zetten de stap niet uit geldgebrek.

Wat verwachten wij van U?

Maak de zorg betaalbaar voor iedereen, ook voor de allermaksten in onze maatschappij.

Het systeem van de derde betaler vinden we een goed systeem. Maar de toepassing ervan zou beter veralgemeend worden zodat alle zorgverstrekkers het toepassen en er ook geen onderscheid gemaakt wordt tussen gebruikers.

*We vragen dat de federale overheid de vinger aan de pols houdt wat de **toegankelijkheid van de gezondheidszorg** betreft en via verschillende projecten blijft onderzoeken met welke maatregelen de toegankelijkheid kan worden verbeterd.*

Verzekeringen

Een handicap is voor veel verzekeraars een reden om een hogere premie aan te rekenen of een verzekering te weigeren. Zo kunnen veel personen met een handicap geen schuldsaldoverzekering afsluiten of betalen zij tot 8 keer meer dan mensen zonder handicap.

Wat verwachten wij van U?

Zorg voor **inclusieve verzekeringen**. Dit betekent dat alle personen met een handicap en chronische ziekten recht hebben op toegang tot alle verzekeringen.

De aanvrager moet in de toekomst bovendien een duidelijke, objectieve motivering krijgen voor bijpremies, weigeringen of extra voorwaarden. De aanvrager kan op basis van die motivering nagaan of zulke beslissing te verantwoorden is en/of aan de rechtvaardigingsverplichting vooropgesteld door de antidiscriminatiewet is voldaan.

De wet van 21 januari 2010 tot wijziging van de wet van 25 juni 1992 op de landverzekeringsovereenkomst wat de schuldsaldoverzekeringen voor personen met een verhoogd gezondheidsrisico betreft, voorziet in de oprichting van Opvolgingsbureau voor de tarifiering wat de schuldsaldoverzekering betreft.

In dit Opvolgingsbureau is de aanwezigheid vereist van onafhankelijke medische en actuariële deskundigen en zij moeten onder meer de door de verzekeraars en herverzekeraars de toegepaste risicotabellen en toeslagen kunnen opvragen.

Wat verwachten wij van u?

Voer een **streng gecontroleerde motiveringsplicht** in bij verzekeraars voor alle verzekeringen waarbij op basis van medische zaken een beslissing wordt genomen. Dit systeem moet met andere woorden uitgebreid worden naar verschillende risico's en zich niet enkel beperken tot de schuldsaldoverzekering.

De procedure bij het toekennen van verzekeringen moet transparant en uniform verlopen. Maar al te vaak worden beslissingen genomen op basis van subjectiviteit, iedere medische vragenlijst is anders.

Wat verwachten wij van u?

Zorg voor **gestandaardiseerde vragenlijsten** bij alle verzekeringen waar medische vragenlijsten noodzakelijk zijn. Hiermee zal willekeur en subjectiviteit verdwijnen uit het proces. Vragen moeten uiteraard pertinent, ter zake en niet overmatig zijn én in **overeenstemming met hogere rechtsnormen** zoals die op de privacy.

De meldingsplicht van gezondheidsinformatie van de kandidaat-verzekerde creëert heel wat rechtsonzekerheid voor een persoon met een handicap. Het is niet altijd even gemakkelijk om uit te maken welke info relevant is voor de verzekeraar of niet. Zulke vergetelheid wordt vaak aangegrepen om over te gaan tot bijpremies of weigeringen, hoewel de aanvrager zich niet van zijn 'fout' bewust is.

Wat verwachten wij van u?

Zet de meldingsplicht van de aanvrager om naar **een vraagplicht van de verzekeraar**. De vraagplicht moet uiteraard uitgeoefend worden binnen de wettelijke regelingen. Hierbij is het aan de verzekeraar om na te gaan of hij voldoende info heeft over de aanvrager om eventuele risico's te kunnen vaststellen.

Het moet ook **duidelijk zijn** wat kan ingeroepen worden als een gevolg van vooraf vastgestelde ziektes en handicaps. Discussies en rechtsonzekerheid voor de aanvrager moeten zoveel mogelijk vermeden worden.

Mobiliteit

Personen met een handicap moeten mobiel kunnen zijn met de grootst mogelijke mate van zelfstandigheid. In Europa nemen sommige landen een koploperspositie in op het vlak van openbaar vervoer. Veelvuldige klachten en kafkaïaanse situaties bewijzen dat België hierin nog een lange weg af te leggen heeft.

Wat verwachten wij van U?

Stel de beheerscontracten van de NMBS zo op dat zij een **toegankelijkheidsplan met concrete doelstellingen en meetbare indicatoren** bevatten. Voortuitgang ten opzichte van de huidige situatie moet objectief vastgesteld kunnen worden. (vb: verhoging van de toegankelijke stations, lijnen waarvoor niet meer gereserveerd dient te worden, ...) Dat personen met een handicap steeds 24 uur vooraf moeten reserveren is een barrière bij het gebruik van het openbaar vervoer.

Zorg ervoor dat de Belgische inbreng bij de totstandkoming van de Europese technische specificaties voor interoperabiliteit de hoogste toegankelijkheidsnormen worden gehandhaafd.

Toegankelijkheid

Toegankelijkheid is veel meer dan met een rolstoel binnen kunnen in een gebouw. Ook personen met een verstandelijke, visuele of auditieve handicap ondervinden vaak drempels op het gebied van toegankelijkheid. Niet alleen gebouwen, maar ook informatie, websites, gesprekken, ... moeten toegankelijk zijn.

Wat verwachten wij van U?

Maak werk van **effectieve richtlijnen voor de toegankelijkheid van informatie** van de federale overheid, websites en gebouwen voor personen met een handicap. Wat gebouwen betreft moet er specifiek aandacht zijn voor de niet op plan afleesbare elementen zoals verlichting, bewegwijzering, inrichting en dergelijke.

Zorg ervoor dat alle gebouwen die de federale overheid betreft **minstens** voldoen aan de **gewestelijke regels** inzake toegankelijkheid.

Werk

Werk is een belangrijke hefboom voor inclusie. Nochtans komt het merendeel van personen met een handicap niet op de werkvloer terecht en moeten zij leven van een inkomensvervangende tegemoetkoming. Werkzoekenden met een handicap hebben het moeilijk in het vinden van een job omdat veel werkgevers nog steeds niet openstaan voor een werknemer met een handicap.

Wat verwachten wij van u?

Blijf de privésector aanmoedigen om personen met een handicap in dienst te nemen, bijvoorbeeld door **loonkostverminderende maatregelen**. De overheid moet hierover duidelijk communiceren naar werkgevers.

Geef als overheid zelf het goede voorbeeld en maak een belangrijke inhaalbeweging betreffende de aanwerving van personen met een handicap. KVG verwacht van de federale overheid de bereidheid om haar arbeidsorganisatie aan te passen aan de mogelijkheden van personen met een handicap en dat ze positieve actie onderneemt om haar **voorbeeldrol** op te nemen. De aanbevelingen van de begeleidingscommissie voor de aanwerving van personen met een handicap in het openbaar ambt moeten worden uitgevoerd.

Zet in op een **sensibiliseringscampagne** rond handicap en tewerkstelling. Personen met een handicap zijn gemotiveerd om aan de slag te gaan, maar botsen steeds weer op een muur van vooroordelen. Werk die vooroordelen weg.

Leg ook de privésector streefcijfers op voor de tewerkstelling van personen met een handicap en zorg voor sancties indien deze sector onvoldoende inspanningen levert.

Ook de sociale economie speelt een belangrijke rol in de tewerkstelling van personen met een handicap. De versterking van deze sector moet ervoor zorgen dat de tewerkstelling er op peil blijft.

Wat verwachten wij van u?

Er is een juridisch kader voor **duurzame overheidsopdrachten**. Zorg voor zoveel mogelijk integratie van sociale criteria bij overheidsopdrachten waarbij personen met een handicap en bedrijven uit de sociale economie meer kansen krijgen.

Justitie

In 2014 wordt de nieuwe wet tot hervorming van de regelingen inzake onbekwaamheid en tot instelling van een nieuwe beschermingsstatus die strookt met de menselijke waardigheid van kracht. Het nieuwe beschermingsstatuut biedt heel wat mogelijkheden om het leven van personen met een handicap die een beschermingsstatuut nodig hebben te verbeteren.

Wat verwachten wij van u?

Voor de uitvoering van de wet moeten nog **uitvoeringsbesluiten** worden gepubliceerd. Het is belangrijk dat de uitvoering van deze wet volledig gebeurt **in de geest van het Verdrag van de rechten van personen met een handicap**. Een belangrijke taak werd voorzien voor de vrederechter. Deze taak kan echter niet behoorlijk worden uitgevoerd als daarvoor niet de nodige omkadering wordt voorzien.

Personen met een handicap hebben dezelfde rechten als andere personen in onze maatschappij. Zo ook moeten zij dezelfde toegang hebben tot justitie als anderen. Toch is justitie nog steeds een zeer **ontoegankelijk instituut** in onze samenleving, op verschillende vlakken. Ook mensen die werken in de juridische sector (agenten, cipers, deurwaarders, advocaten, rechters, ...) zijn vaak onvoldoende geïnformeerd over de gevolgen van een handicap.

Wat verwachten wij van u?

Maak justitie toegankelijk voor personen met een handicap. Dit gaat van het **toegankelijk maken** van de gebouwen tot het doorspelen van begrijpelijke informatie over procedures.

Laat mensen die werken in de juridische sector een **opleiding** volgen over handicap en hoe hiermee om te gaan

Zorg voor betaalbare- en hiermee ook toegankelijke- rechtsondersteuning voor iedereen. Arbeidsrechtbankdossier worden nu vaak vergoed met **rechtsplegingsbijstand**. Door de 21% BTW voor advocaten, zal dit systeem ten onder gaan. Zoek hiervoor oplossingen.

Transversaal beleid

Een goed gehandicaptenbeleid raakt aan elk beleidsdomein. **Elk beleidsdomein** heeft namelijk een verantwoordelijkheid inzake de inclusie van personen met een handicap. België heeft door het VN-verdrag voor de rechten van personen met een handicap te ratificeren een belangrijk engagement getoond.

Wat verwachten wij van u?

Zorg voor **concrete resultaten** voor personen met een handicap. Sensibilisering van ambtenaren, een conferentie, dat kunnen instrumenten zijn om resultaten te bereiken, maar ze kunnen niet worden voorgesteld als resultaat.

Maak intensief gebruik van de **'contactpersonen handicap'** die in elke federale overheidsdienst werden aangesteld en zorg voor een goede transparante samenwerking met de **Nationale Hoge Raad voor Personen met een Handicap**.

Internationale solidariteit

De EU, de federale overheid en de deelstaten investeren in internationale samenwerking en solidariteit. In de landen van het Zuiden bevinden zich eveneens personen met een handicap. De middelen die worden geïnvesteerd in het Zuiden kunnen een belangrijke hefboom vormen voor de inclusie van personen met een handicap. Het gaat niet alleen over specifieke projecten voor personen met een handicap maar ook over de mogelijkheid om te participeren in programma's voor gezondheidszorg, armoedebestrijding en onderwijs. Ook bij infrastructuurwerken moet er aandacht zijn voor personen met een handicap en moet er oog zijn voor bijvoorbeeld toegankelijkheid.

De Europese Unie, de federale overheid en de deelstaten zijn partij bij het Verdrag voor de rechten van personen met een handicap. Artikel 32 van dit Verdrag stelt dat de partijen bij het Verdrag het belang van internationale samenwerking erkennen ter verwezenlijking van de doelstelling van het Verdrag.

Wat verwachten wij van U?

Werk met **een aantal meetbare indicatoren** (zgn. safeguards) bij het zoeken en financieren van projecten in het Zuiden, waaruit blijkt dat ook personen met een handicap de positieve gevolgen van nieuwe projecten dragen.

Wat verwachten wij van u op regionaal, Vlaams vlak?

Ondersteuning en zorg

Wij ijveren ervoor dat personen met een handicap de ondersteuning krijgen die ze nodig hebben. Het ondersteuningsaanbod moet aangepast zijn aan de individuele noden van de mensen met een handicap. Met de huidige evoluties naar een Persoonsvolgende Financiering wordt ondersteuning op maat via een ondersteuningsplan een belangrijk criterium. Deze evolutie zorgt voor een grotere focus op het gebruik maken van het eigen netwerk en reguliere diensten. We tonen hierbij de bezorgdheid dat de druk en zorglast voor de naaste omgeving zeer groot zal worden.

Wat verwachten wij van u?

*Blijf investeren in **gespecialiseerde zorg** voor personen met een handicap. Omgeving en reguliere diensten alleen kunnen niet tegemoetkomen aan alle noden van personen met een handicap.*

*Ondersteun **mantelzorgers en de omgeving**. Het kan niet de bedoeling zijn dat ouders geen andere keus hebben dan hun beroepsleven gedeeltelijk of volledig op te geven om zorg te dragen voor hun kind met een handicap.*

*Maak het mogelijk dat **reguliere diensten** van de persoonsvolgende financiering betaald kunnen worden. Deze diensten moeten **flexibel en vraag-gestuurd** werken, in tegenstelling tot wat nu vaak het geval is. Vaste uren of een strak tijdschema houden geen rekening met de individuele noden van personen met een handicap. Wanneer reguliere diensten steeds vaker de hoofdmoot van zorg gaan uitmaken, dienen zij tot flexibiliteit verplicht te worden.*

Wat betreft de gespecialiseerde opvang en ondersteuning van personen met een (zware) handicap, stellen zich al jaren verschillende problemen. Door het grote tekort aan opvangplaatsen en lange **wachlijsten** worden mensen verplicht genoeg te nemen met minder relevante of gepaste oplossingen voor hun ondersteuningsnood, vaak ver van huis. Ouders die enkel dagopvang wensen en in het weekend zelf hun kind willen ondersteunen, worden vaak verplicht voor een andere – minder inclusieve- optie te kiezen vanwege plaatsgebrek of afstand. Dit is **allesbehalve ‘ondersteuning op maat’!**

Wat verwachten wij van u?

*Breid enerzijds het **aanbod van gespecialiseerde opvangstructuren** uit, met de nodige spreiding over gans Vlaanderen. Zo krijgen personen met een handicap de ondersteuning die ze nodig hebben op **redelijke afstand van hun huis**. Stimuleer anderzijds ook een **flexibel ondersteuningsaanbod in de thuissituatie**. Zo kunnen personen met een handicap ook kiezen voor ondersteuning thuis. Pas wanneer beide opties optimaal functioneren, kan men spreken over ‘ondersteuning op maat’. Voorzie dan ook **voldoende budgetten** voor vraaggestuurde ondersteuning.*

Met de zorgvernieuwing in de sector rijzen een aantal **bekommernissen** bij personen met een handicap **wegens zaken die nog steeds onduidelijk zijn**. Allereerst dient de overgang van het oude naar het nieuwe systeem probleemloos te verlopen, zonder dat personen met een handicap hier hinder van ondervinden. Bovendien vragen wij dat u volgende zaken rond zorgvernieuwing zeker meeneemt bij de verdere uitwerking.

Wat verwachten wij van U?

Garandeer de **verworven keuzevrijheid en flexibiliteit** die PAB/PGB-budgethouders vandaag de dag kennen. Het financieringssysteem (in cash) geeft minimaal dezelfde bestedingsmogelijkheid en –vrijheid als het huidige PAB.

Verzeker dat personen die nu gebruik maken van Zorg in Natura **minstens dezelfde hoeveelheid en kwaliteit van ondersteuning** blijven behouden, wanneer zij in het vernieuwde financieringssysteem voor de optie ‘voucher’ kiezen.

Voer het principe van het **basisondersteuningsbudget** uit, maar zorg er voor dat dit budget op geen enkele manier **het groeipad voor andere ondersteunings- en financieringsvormen** in de weg staat.

Zorg ervoor dat **niet enkel personen met een zware handicap** gebruik kunnen maken van een persoonsvolgende financiering, een PVF. Het basisondersteuningsbudget is zeker niet voldoende voor veel mensen met een lichtere handicap. Ook zij hebben recht op een PVF. Het is geen goed idee om rechten toe te moeten kennen enkel op basis van hoogdringendheid en prioriteit. **Ondersteuning is een recht, wachlijsten zijn onaanvaardbaar.**

Gebruik het **ondersteuningsplan als basis voor de berekening van het PVF-budget**. Zolang mensen onder een bepaald budget blijven, moet dit bedrag hen toegekend worden **zonder een extra inschaling**. Het ondersteuningsplan moet dan voldoende zijn.

Zorg voor voldoende ondersteuning bij gebruik van het PVF-budget. Laat enkel **onafhankelijke en erkende budgethoudersverenigingen** deze taak op zich nemen.

Participatie van personen met een handicap in het beleid

Personen met een handicap moeten kunnen participeren in het beleid. Dit is een basisrecht dat ook in het VN verdrag wordt verdedigd. In Vlaanderen echter is er –na jarenlang ijveren van verschillende organisaties van personen met een handicap én een project- nog steeds geen sprake van een transversale participatiestructuur voor personen met een handicap. Personen met een handicap worden mond dood gemaakt in het Vlaamse beleid, aangezien ze –wegens het ontbreken van zulke structuur- geen rechtsgeldige basis hebben om aan beleidsparticipatie te doen.

Wat verwachten wij van u?

Richt een **participatiestructuur** op voor personen met een handicap in het Vlaamse beleidsvormingsproces. Een structuur, samengesteld uit vertegenwoordigers van representatieve organisaties van personen met een handicap, die zowel proactief als op vraag adviezen uitbrengt over alle handicapspecifieke materies, ongeacht het beleidsdomein.

Werk

De tewerkstellingsgraad van personen met een handicap is veel lager dan bij personen zonder handicap. Personen met een handicap ondervinden nu eenmaal heel wat drempels om werk te vinden en te houden. In de privé-sector, maar zeker ook in de publieke sector. De Vlaamse overheid slaagt er –ondanks haar voorbeeldrol- tot nu toe niet in haar streefcijfers te halen.

De vaststelling dat de tewerkstellingsgraad van personen met een handicap ondermaats is mag niet tot de conclusie leiden dat de bestaande maatregelen zoals de Vlaamse ondersteuningspremie of de tussenkomst voor arbeidspostaanpassing geen effectieve maatregelen zijn.

De maatregelen moeten wel worden bijgestuurd. Zo mag de VDAB bij tussenkomsten voor arbeidsgereedschap en arbeidspostaanpassing niet vasthouden aan de refertelijst voor hulpmiddelen van het VAPH. Ook onderhoud en herstelling van een arbeidspostaanpassing is een meerkost en die kan voor een kleine werkgever zwaar doorwegen. Hiervoor kan een werkgever echter geen tussenkomst vragen.

De sociale economie is erg belangrijk voor de tewerkstelling van personen met een handicap. Het nieuwe decreet maatwerkbedrijven moet uitgevoerd worden met een maximale tewerkstelling van personen met een handicap voor ogen. Doorstroming is belangrijk, maar de belangen van de persoon met een handicap, dit is zijn tewerkstelling mag niet in het gedrang komen.

Wat verwachten wij van u?

Zorg voor **voldoende middelen voor de Vlaamse ondersteuningspremie en de aanpassingen voor arbeidsposten en arbeidsgereedschap**. Voorzie ook een tussenkomst voor onderhoud en herstelling van de aanpassing van een arbeidspost en arbeidsgereedschap.

Waak erover dat **maatwerkbedrijven** beroep kunnen doen op de tewerkstellingsbevorderende maatregelen zoals bijvoorbeeld de Vlaamse ondersteuningspremie voor niet gesubsidieerde werknemers.

Voorzie **voldoende middelen voor de sociale economie** zodat er nieuwe arbeidsplaatsen voor personen met een handicap kunnen gecreëerd worden.

Zorg voor de inschrijving van **sociale criteria** bij overheidsopdrachten die ten goede komen aan de tewerkstelling van personen met een handicap

Geef als Vlaamse overheid het goede voorbeeld. Blijf investeren in de tewerkstelling van personen met een handicap.

Blijf werkgevers informeren en stimuleren voor de tewerkstelling van personen met een handicap.

Overdracht verhoogde kinderbijslag

De verhoogde kinderbijslag is erg belangrijk als financiële ondersteuning voor gezinnen met een kind met een handicap of een aandoening. De verhoogde kinderbijslag heeft andere doelstellingen dan de financiering van zorg zoals die voorzien is door de persoonsvolgende financiering. Bovendien zullen heel wat kinderen die nu recht geven op een verhoogde kinderbijslag niet in aanmerking komen voor een budget in het kader van de persoonsvolgende financiering.

We vinden het belangrijk dat de evaluatie in het kader van de verhoogde kinderbijslag kritisch wordt bekeken.

Wat verwachten wij van u?

Zorg voor het **behoud** van een systeem van verhoogde kinderbijslag voor kinderen met een aandoening.

Betrek de organisaties van personen met een handicap bij de reorganisatie van de verhoogde kinderbijslag. Zorg daarbij voor een goede differentiëring naargelang de aandoening en de belasting van het gezin die de aandoening met zich meebrengt.

Zorg ervoor dat **pijler 1 zwaarder** doorweegt bij het toekennen van de kinderbijslag.

Overdracht mobiliteitshulpmiddelen

Door de zesde staatshervorming worden de mobiliteitshulpmiddelen volledig uit de ziekte- en invaliditeitsverzekering gehaald. In Vlaanderen werden bepaalde mobiliteitshulpmiddelen reeds door het VAPH vergoed.

Wat verwachten wij van u?

Kies voor een **geleidelijke overgang** van het leeftijdsafhankelijke beleid dat nu door het VAPH wordt gevoerd (enkel -65) naar een leeftijdsonafhankelijk hulpmiddelenbeleid.

Besteed de nodige aandacht aan het **verschil tussen handicapspecifieke en universele standaard hulpmiddelen**. De integratie van de mobiliteitshulpmiddelen in de Vlaamse Sociale bescherming (VSB) met een rol voor het VAPH kan dit pijnpunt opvangen. De VSB richt zich hierbij tot de standaard hulpmiddelen, terwijl het VAPH nog steeds handicapspecifieke situaties kan beoordelen.

Zorg voor slechts **1 enkel loket** waar personen met een handicap hun hulpmiddel moeten aanvragen. Verdeel zelf de vragen tussen VSB en VAPH om het de aanvrager qua administratie zo duidelijk en gemakkelijk mogelijk te maken.

Maak afspraken met leveranciers en verstreckers om **een eerlijke en rechtvaardige prijs** te bekomen voor hulpmiddelen.

Overdracht tegemoetkoming Hulp aan Bejaarden

Met de overdracht van de tegemoetkoming Hulp aan bejaarden van de federale naar de Vlaamse overheid, komt 4,3 miljard euro over naar Vlaanderen. De Vlaamse overheid pleit hierbij voor een afstemming met de persoonsvolgende financiering en andere ontwikkelingen binnen het ondersteuningsbeleid voor personen met een handicap.

Wat verwachten wij van u?

*Houd de tegemoetkoming hulp aan bejaarden **strikt gescheiden** van de persoonsvolgende financiering. PVF dient om zich van de juiste zorgvorm te kunnen verzekeren, daar waar de tegemoetkoming hulp aan bejaarden de niet-becijferbare meerkost van de handicap opvangt.*

*Zorg ervoor dat personen met een handicap door de hervorming van de tegemoetkoming hulp aan bejaarden **hun actieve en zelfstandige leven** niet verliezen, ook niet wanneer ze in een home verblijven.*

Onderwijs

Mensen met een handicap hebben, net zoals alle andere mensen, **recht op inclusief, hoogwaardig en gratis basisonderwijs**, tot voortgezet en hoger onderwijs en op gelijke kansen in levenslang en levensbreed leren. Om dit recht te realiseren moeten mensen met een handicap de nodige ondersteuning ontvangen en moeten scholen gesanctioneerd worden omwille van discriminatie wanneer zij kinderen op basis van handicap weigeren. Want zeer veel kinderen met een handicap vinden of kunnen de weg naar het gewone onderwijs niet vinden. Ondanks verschillende maatregelen in het gewone onderwijs blijft het aantal kinderen in het buitengewoon onderwijscircuit fenomenaal toenemen.

Wat verwachten wij van u?

*Leg bij wet vast dat elke ouder de onderwijsvorm moet kunnen **kiezen** die voor zijn kind met een handicap het beste is. Die keuze moet onafhankelijk van de ernst en de aard van de handicap gemaakt kunnen worden. **Inclusief onderwijs is een recht en geen gunst**. Scholen moeten daarom verplicht worden om te **motiveren waarom zij bepaalde kinderen weigeren**.*

***Ondersteun** scholen financieel zodat zij kinderen met een handicap de gepaste ondersteuning kunnen bieden en redelijke aanpassingen kunnen doorvoeren. (=leerzorg) **Sanctioneer** de scholen die een discriminerende inschrijvingspolitiek op basis van handicap voeren.*

*In alle **lerarenopleidingen** moet meer aandacht besteed worden aan handicap in de klas. Leerkrachten staan nu vaak onwennig tegenover handicap en beschouwen een kind met een handicap in hun klas als een zoveelste extra last in hun takenpakket. Een **vak over omgaan met handicap** in de klas, differentiatie en leerzorg moet bijdragen aan een noodzakelijke mentaliteitswijziging.*

Toegankelijke infrastructuur is noodzakelijk om onderwijs inclusief te maken. Publiek-private samenwerkingen mogen geen excuus zijn om ontoegankelijk te bouwen of te renoveren.

De **kwaliteit van het leerlingenvervoer** moet optimaal zijn voor iedere leerling. Ook leerlingen uit het buitengewoon onderwijs hebben recht op een aanvaardbare reistijd.

Internationale uitwisselingsprojecten zoals Erasmus moeten voor personen met een handicap mogelijk en toegankelijk zijn. Voorzie hiervoor dus ook budget.

Toegankelijkheid

Toegankelijkheid is veel meer dan met een rolstoel binnen kunnen in een gebouw. Maar het is ook dat. Ondanks een Stedenbouwkundige Verordening toegankelijkheid botsen mensen met een handicap ook in nieuwe, voor het publiek toegankelijke ruimtes op talrijke barrières. Het is niet alleen een kwestie van handhaving. Er zijn ook hiaten in de regelgeving.

Ook personen met een verstandelijke, visuele of auditieve handicap ondervinden vaak drempels op het gebied van toegankelijkheid. Niet alleen gebouwen, maar ook informatie, websites, gesprekken, ... moeten toegankelijk zijn.

Voor een specifiek aanbod, bijvoorbeeld in de cultuursector, blijft een specifieke dienstverlening nodig. Als overheid moet je daar faciliteren.

Wat verwachten wij van u?

Zorg voor een **strikte handhaving van de stedenbouwkundige verordening toegankelijkheid**.

Evalueer de impact van de stedenbouwkundige verordening toegankelijkheid voor personen met een handicap. De regelgeving moet in elk geval kunnen worden bijgesteld zodat ze haar doel bereikt.

Stel **strikte richtlijnen** voor gebouwen op waar de overheid haar diensten organiseert. Niet op plan afleesbare elementen zoals een goede bewegwijzering, verlichting, en dergelijke zijn nu niet geregeld.

Neem **toegankelijkheidsbeleid** op in beheersovereenkomsten en subsidievoorwaarden.

Laat gebruikersorganisaties het **toegankelijk maken van evenementen** blijven organiseren. Zij beschikken over de juiste drive, enthousiasme en expertise die door jarenlange ervaring is opgebouwd.

Mobiliteit

Personen met een handicap moeten mobiel kunnen zijn met de grootst mogelijke mate van zelfstandigheid. In het buitenland nemen sommige steden een koploperspositie in op het vlak van openbaar vervoer. In Vlaanderen halen we niet dezelfde standaard. Men moet nog steeds tot 48 uur op voorhand een toegankelijke plaats reserveren op de bus. En in 2013 nog waren scootmobiel niet langer welkom op de bussen van De Lijn.

Wat verwachten wij van u?

Vervoersmaatschappij De Lijn moet verder blijven inzetten op **de opleiding van haar personeel** voor het onthaal van en de assistentie aan personen met een handicap.

Het systeem van toegankelijke stadsnetten moet verder uitgebreid worden tot Vlaanderen een **volledig integraal toegankelijk openbaar vervoer** heeft. In 2013 werd hier door De Lijn volop op bespaard.

De Lijn moet sneller kunnen inspelen op de vraag van personen met een handicap om mee te kunnen op bus of tram. Door zo lang op voorhand te moeten reserveren, wordt hun vrijheid sterk beknot. Die **reservatieplicht** zou dan ook moeten verdwijnen.

De Lijn én de wegbeheerders moeten ervoor zorgen dat **zowel de haltes als de voertuigen toegankelijk** zijn voor personen met een handicap. Hiermee help je niet alleen maar mensen met een handicap, maar ook ouderen, personen met een kinderwagen of een zware boodschappentas, ...

Verbeter de **communicatie** vanuit De Lijn naar personen met een handicap. Maak het mogelijk via internet een toegankelijke route uit te stippelen. Zorg ook dat nieuwe maatregelen **ruim van tevoren** tot bij betrokken partijen geraken. Zo staan mensen niet voor een voldongen feit.

Sluit geen mensen meer uit op de voertuigen van De Lijn obv hun hulpmiddel. Zorg voor **redelijke aanpassingen** in het voertuig zodat iedereen mee kan.

Aangepast vervoer blijft noodzakelijk voor een bepaalde groep personen met een handicap. Zorg voor een voldoende groot en betaalbaar aanbod in alle regio's.

Toerisme, sport, cultuur en vrije tijd

We vragen om de inspanningen om toerisme, sport, cultuur en vrije tijd toegankelijk te maken verder te zetten.

Wat verwachten wij van u?

Sensibiliseer de **horeca** om redelijke aanpassingen uit te voeren. Maar al te vaak botsen personen met een handicap hier (letterlijk) op een drempel. Toegankelijke toiletten in de horeca zijn noodzakelijk om meer mensen met een handicap te bereiken.

Groep alle toegankelijke infrastructuur van een bepaalde stad, gaande van musea en monumenten tot cafe's, hotels of openbare toegankelijke toiletten. Een aanzet hiertoe werd gegeven in de TOEVLA-databank. Wij vragen om deze databank verder en dieper uit te breiden.

Zorg bij de bouw van nieuwe **openbare toeristische infrastructuur** voor optimale toegankelijkheid. Zaken zoals het ontoegankelijke dakterras van het MAS zijn voor ons een doorn in het oog.

Het journal in Vlaamse gebarentaal is steeds toegankelijk via de website van de VRT. Zorg voor de vele doven en gehoorgestoorden die geen Vlaamse gebarentaal kunnen gebruiken ook voor een toegankelijk journal door middel van **ondertiteling op de website**.

Transversaal beleid

Elk beleidsdomein heeft een verantwoordelijkheid inzake de inclusie van personen met een handicap. Vlaanderen heeft door het VN-verdrag voor de rechten van personen met een handicap te ratificeren een belangrijk engagement getoond. Vanuit Gelijke Kansen werd tijdens de legislatuur 2010-2014 aan de verschillende ministers gevraagd **doelstellingen** in verband met handicap op te maken, in het kader van de **open coördinatiemethode**. Deze doelstellingen waren dikwijls vaag en algemeen, zodat evaluatie moeilijk is.

Wat verwachten wij van u?

Per beleidsdomein dienen volgende legislatuur in het kader van de open coördinatiemethode nieuwe doelstellingen opgemaakt te worden **volgens het SMART-principe**. Aan het einde van de legislatuur moeten deze doelstellingen effectief geëvalueerd worden. Wij verwachten dat het **concrete actiepunten** worden en dus **geen vage beloftes** die niet te evalueren zijn, zoals nu vaak het geval is.

Internationale solidariteit

De EU, de federale overheid en de deelstaten investeren in internationale samenwerking en solidariteit. In de landen van het Zuiden bevinden zich eveneens personen met een handicap. De middelen die worden geïnvesteerd in het Zuiden kunnen een belangrijke hefboom vormen voor de inclusie van personen met een handicap. Het gaat niet alleen over specifieke projecten voor personen met een handicap maar ook over de mogelijkheid om te participeren in programma's voor gezondheidszorg, armoedebestrijding en onderwijs. Ook bij infrastructuurwerken moet er aandacht zijn voor personen met een handicap en moet er oog zijn voor bijvoorbeeld toegankelijkheid.

De Europese Unie, de federale overheid en de deelstaten zijn partij bij het Verdrag voor de rechten van personen met een handicap. Artikel 32 van dit Verdrag stelt dat de partijen bij het Verdrag het belang van internationale samenwerking erkennen ter verwezenlijking van de doelstelling van het Verdrag.

Wat verwachten wij van U?

Werk met **een aantal meetbare indicatoren** (zgn. safeguards) bij het zoeken en financieren van projecten in het Zuiden, waaruit blijkt dat ook personen met een handicap de positieve gevolgen van nieuwe projecten dragen.

De KVG-groep bestaat uit:

KVG Sociaal dienstbetoon

Gezin &
Handicap vzw

KVG Vorming vzw

KVG Vrijtijdswerking

Hannibal

